

Koillis-Lapin musiikkiopiston ”Soitinlähtöinen ja luova MUPE” –projekti

OPH-hanke 2013-2014

Pirkko Paananen-Vitikka (FT,dos.)

Koillis-Lapin musiikkiopiston *Soitinlähtöinen ja luova MUPE* -hankkeen tavoitteena oli kehittää musiikin perusteiden laajan oppimäärän perustason pedagogiikkaa valtakunnallisten musiikin perusteiden tavoitteiden sekä vielä luonnosasteella olevien vaatimusten suuntaisesti lisäämällä erityisesti toiminnallisuutta, musiikin perusteiden soveltuvuutta käytännön musisointiin ja oppilaiden instrumenttiopintoihin, sekä kehittämällä oppilaiden luovaa ajattelua uusien oppimisympäristöjen Myös musiikkiteknologiaa käytettiin toiminnallisuuden välineenä, ja GarageBand- ohjelman perusteita opittiin musiikin perusteiden tehtäviin integroituna. Näiden työtapojen käytöllä haluttiin mm. lisätä opiskelumotivaatiota ja kehittää oppilaiden ymmärrystä siitä, kuinka musiikin perusteet ja soiton-opiskelu nivoutuvat toisiinsa. Lisäksi haluttiin tutustuttaa oppilaat musiikkiteknologian johdantotason taitoihin, edistää luovuutta ja tukea vuorovaikutustaitoja ja yhteisöllisyyttä. avulla. Hanke toteutettiin Opetushallituksen rahoituksen turvin.

Oppilaiden aktiivista musiikin rakenteiden ymmärrystä pyrittiin kehittämään niin, että musiikin perusteissa opitut asiat ilmenisivät kykynä ilmaista musiikillisia käsitteitä omalla instrumentilla ja kykynä muodostaa musiikillisia rakenteita improvisaation ja sävellyksen keinoin. Hankkeessa hyödynnettiin TOMU-projektia ja TeknoEmo-mallia (musiikkiteknologian johdantotason taidot). *Soitinlähtöinen ja luova MUPE* -projektin tavoitteina oli mm.

- Kehittää soitinlähtöistä musiikin perusteiden opetusta
  - auttaa oppilasta hyödyntämään musiikin perusteista saamiaan oppeja omaan soittoonsa
  - auttaa oppilasta hyödyntämään omaa soitintaan musiikin perusteiden opiskelussa
- Integroida musiikin perusteisiin musiikkiteknologian johdantotason taitoja
  - oppia käyttämään midi- ja audioperustoimintoja soittamisen, laulamisen ja musiikin keksimisen välineenä musiikin perusteisiin sisältyvissä tehtävissä
  - oppia hahmottamaan ja muokkaamaan mupe-tason mukaisia musiikillisia tapahtumia äänitystä ja silmukoita käyttäen
- Toteuttaa Suomen musiikkioppilaitosten litto ry:n antamia ohjeita musiikin perusteiden opetuksesta, jossa musiikin ja musisoinnin käytännön tulee olla elävä osa opetusta

Koillis-Lapin musiikkiopistoon perustettiin musiikin perusteiden pilottiryhmä (musiikin perusteiden 1 perustason ryhmä, joka hankkeen aikana jatkoi perustasolle 2). Oppilailta kerättiin palaute kyselyn avulla kolme kertaa lukuvuoden aikana. Hankkeeseen sisältyi KLMO:n ja Lapin musiikkiopiston Sodankylän toimipisteen musiikin perusteiden opettajien koulutus. Mupe-opettajat kehittivät yhteistyössä kouluttaja Hanne Närhinsalon (Hämeenlinna, Sibelius-opisto) kanssa harjoitteita, joissa oppilas yhdistää musiikin perusteissa opiskeltavia sisältöjä musisointitehtäviin. Musiikkiteknologian koulutus järjestettiin KLMO:n musiikin perusteiden opettajille kouluttajina oppilaitoksen oman

henkilöstön voimin (reht. Pirkko Paananen-Vitikka ja op. Georgios Apostolakis). Tämän jälkeen opettajat yhdessä kouluttajien avustamana sovelsivat koulutuksella yhdessä opiskeltuja harjoitteita. Hankkeen opettajat tapasivat säännöllisesti suunnittelukokouksissa.

Oppilaskyselyiden tulokset

Lomakkeen kysymykset liittyivät seuraaviin mitattaviin tekijöihin mupe-opinnoissa: hauskuus, helppous, hyöty, käytännöllisyys (soittaminen ja laulaminen), luovuus ja onnistuminen. Kyselydata kerättiin syyskuussa 2013, tammikuussa 2014 sekä toukokuussa 2014. Vastaajia oli alkukyselyssä 9, puolivälikyselyssä 6 ja loppukyselyssä 6. Ikäjakama oli alussa 10-13 v. ja lopussa 11-13 v. Pienestä vastaajamäärästä johtuen tuloksia ei voida pitää yleistettävänä koskien soitinlähtöisyyttä ja teknologian käyttöä, vaan palautteen tarkoitus oli tutkia nimenomaisen oppilasjoukon kokemuksia pilotistamme.

Oppilaat arvioivat jo projektin alkukyselyssä, että musiikin perusteet eli ”mupe” on käytännöllistä (soittamista ja laulamista on mupessa paljon). Asenne säilyi projektin loppuun asti. Tälle havainnolle ristiriidassa oli, että mupea pidettiin soitonopiskelun kannalta hyödyllisenä projektin alkukyselyssä, mutta projektin loppua kohden keskiarvo laski.

Mupe-tehtäviä ei pidetty helppoina eikä vaikeina projektin alussa eikä lopussa (yksilöllisiä eroja ilmeni). Tehtävät olivat siis haastavia mutta eivät liian vaikeita eivätkä liian helppoja. Onnistumisen kokemuksissa oli yksilöllistä vaihtelua. Onnistumisen keskiarvo ei ollut korkea, ja pysyi samantasoisena koko vuoden ajan. Kolmannes oppilaista koki onnistuvansa hyvin mupe-tehtävissä sekä projektin puolivälissä että loppukyselyssä.

Omia soittimia oli vastausten perusteella soitettu usein. Monenlaisia ideoita oli niin ikään kokeiltu (luovuus). Mupen koettiin olevan hausempaa kuin edellisenä vuonna, jolloin työtavat olivat perinteisemmät. Mupe-tehtävistä yleisesti ottaen pidettiin enemmän pilotin lopulla kuin alussa. Erityisesti oppilaat kokivat hauskana soittamisen: yhteissoitosta pidettiin jo alkukyselyssä, ja poikkeuksetta kaikki pitivät yhteissoittoa hauskana projektin lopulla. Myös avoimissa kysymyksissä mieluisiksi tehtäviksi nousivat soittaminen, yhteissoitto ja ”pianon soittaminen”. Yksin soittaminen oli joillekin epämieluisaa. Tietokonetyöskentelystä pidettiin paljon. Avoimissa kysymyksissä tietokonetehtäviä oli toivottu joissakin lomakkeissa erikseen. Vain yhdessä lomakkeessa mainittiin epämieluisaksi tietokonetehtävä. Muut tehtävätyypit jakoivat oppilaiden mielipiteitä hauskuuden suhteen. Kolmannes piti keksintätehtävistä, loput eivät ollenkaan. Kehorytmit jakoivat mielipiteitä vahvasti. Niistä pitäminen väheni loppua kohden. Avoimissa kysymyksissä oli joitakin erillisiä mainintoja myös siitä, ettei diktaateista pidetty. Yhdessä lomakkeessa mainittiin epämieluisaksi tehtäväksi ”kirja”.

Tulokset osoittavat, että projekti oli motivoiva, ja sen työtapoja voi suositella lämpimästi. Oppilaat kokivat soittaneensa ja laulaneensa paljon. Yhteissoitto oli käytännöllistä ja hyvin motivoivaa. Tietokonepohjaisia työtapoja voisi käyttää useamminkin kuin tämän projektin puitteissa ehdittiin. Oppilaat pitivät tietokonetyöskentelystä, ja innostus musiikkiteknologiaan on lisääntynyt. Hieman yllättäen mupesta ei koettu olevan paljoa hyötyä soitonopiskelussa. Tämä saattaa selittyä sillä, että oppilaat mieltävät soitonopiskelun enemmän tekniikkaan ja tulkintaan kuin musiikin rakenteisiin liittyväksi, jolloin löydöksen syy olisi osittain oppilaiden metakognitiivisen kehityksen vaiheessa.